

*Тодорова Н. Ю.,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри іноземних мов
Військової академії*

*Лапін М. О.,
викладач кафедри іноземних мов
Військової академії*

СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ВІЙСЬКОВОЇ ЛЕКСИКИ У СКЛАДІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ

Анотація. Статтю присвячено аналізу семантичних характеристик військової лексики у складі англійських фразеологічних одиниць. Корпус аналізованого матеріалу склали фразеологічні одиниці, у структурі яких зафіксовано одну або декілька лексем на позначення понять і реалій різних аспектів військової діяльності, зокрема, військової науки і техніки, озброєння і оснащення, військової стратегії і тактики, ведення бойових дій і операцій, організації та життєдіяльності військ тощо. З'ясовано, що більшість фразеологічних одиниць містить один компонент, належний до військової сфери.

З урахуванням екстралінгвальних чинників, розроблено тематичну класифікацію військової лексики, вилученої зі складу англійських ФО, згідно з якою утворене тематичне поле “Військова справа”, розпадається на три тематичні групи: “Озброєння і оснащення”, “Стратегія і тактика” та “Особовий склад”. Тематична група “Озброєння і оснащення” характеризується кількісною перевагою та складною структурою, інкорпорує 8 тематичних підгруп: “Зброя”, “Споруди”, “Техніка”, “Символіка”, “Документація”, “Уніформа”, “Тилове забезпечення” та “Ритуали”, серед яких тематична підгрупа “Зброя” демонструє значне кількісне наповнення і продуктивність, зокрема лексема *gun* є компонентом 17 фразеологічних одиниць. Найвищий ступінь продуктивності виявляє друга за об'ємом і складністю структури тематична група “Стратегія і тактика”, утворена тематичними підгрупами “Застосування зброї”, “Військовий стрій”, “Бойові дії”, “Маневрування” і “Збройний конфлікт”. Належна до тематичної підгрупи “Застосування зброї” лексема *shot* зафіксована у складі 24 фразеологічних одиниць. Тематична група “Особовий склад” поступається попереднім як за кількісним, так і за якісним наповненням, об'єднуючи лише дві нечисленні тематичні підгрупи: “Військовослужбовці” та “Організація і структура збройних сил”.

Встановлено, що фразеологічні одиниці можуть містити два або три компоненти військової сфери. Вища кількість компонентів таких фразеологічних одиниць належить до однієї тематичної групи, здебільшого “Стратегія і тактика”.

Ключові слова: військова лексика, англійська мова, фразеологічна одиниця, семантичні характеристики, тематична класифікація.

Постановка проблеми. Оскільки мова, виконуючи функцію основного засобу комунікації, віддзеркалює матеріальний і духовний світ окремого етносу та швидко реагує на будь-які

зміни позамовної реальності, її лексичний склад знаходиться у безперервному процесі розвитку, що становить значний науковий інтерес для філологічних студій. Особливої актуальності набувають дослідження військової лексики, як однієї з “адаптивних мікросистем”, яка “зазнаючи впливу зовнішніх і внутрішніх чинників, пристосовується до умов свого існування, що робить її рухомою та динамічною”, “а в періоди трансформації суспільства кількісні та якісні зміни в ній найпомітніші” [1, с. 11].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Англійська військова лексика неодноразово поставала об'єктом наукових розвідок вітчизняних і зарубіжних філологів, зокрема, розвиток її структури та складу досліджували Д. В. Василенко [2], Ю. А. Зацний [3], М. М. Лату [4], В. В. Погонєць [5], С. Торн [6], військовий сленг – В. В. Балабін [7], П. Диксон [8], ключові військові лексеми – Д. О. Александров [9], військові терміни – В. М. Шевчук [10], військові омофрази – В. Л. Вигівський [11]. Попри значний доробок науковців, військова лексика у складі англійських фразеологічних одиниць (далі ФО) не була об'єктом окремого лінгвістичного дослідження. На нашу думку, аналіз семантики лексем-компонентів ФО, належних до військової сфери, має значну теоретичну і практичну цінність, оскільки його результати є вагомими для англійської фразеології, лінгвокультурології та етнолінгвістики і можуть бути використані у викладанні практичного курсу англійської мови у вищих військових навчальних закладах, що сприятиме розвитку іншомовної комунікативної компетенції курсантів.

Постановка завдання. Отже, мета пропонованої статті полягає в описі семантичних характеристик військової лексики у складі англійських ФО. Її досягнення передбачає послідовне розв'язання наступних завдань: встановлення корпусу ФО, у структурі яких присутні компоненти-лексеми військової сфери; розробка тематичної класифікації таких компонентів та виявлення в її межах найпродуктивніших тематичних груп й окремих лексичних одиниць.

Матеріалом аналізу слугували 298 англійських ФО, вилучені методом суцільної вибірки з друкованих та електронних лексикографічних джерел.

Виклад основного матеріалу. Склад та структура військової лексики досі залишаються дискусійним питанням, внаслідок існування різних підходів до визначення її меж та об'єму. Оскільки зазначена лексична мікросистема є однією з найдавніших, що формується і функціонує під ваговим впливом інтра-

та екстралінгвальних чинників, у нашому дослідженні вважаємо доцільним послуговуватися запропонованим Н. О. Яценко широким визначенням цього поняття, згідно з яким військова лексика – це сукупність моногалузевих і полігалузевих спеціальних найменувань, що відповідають поняттям і реаліям військової сфери й утворюють відповідну фахову підсистему [12, с. 17]. Така об'ємна дефініція дозволяє залучити до корпусу досліджуваних одиниць ФО, у складі яких є номени понять і явищ усіх аспектів військової справи, як-от військова наука і техніка, озброєння і оснащення, військова стратегія і тактика, ведення бойових дій і операцій, організація та життєдіяльність військ тощо.

Під час аналізу емпіричного матеріалу встановлено, що досліджуваний матеріал ділиться на дві групи: ФО з одним компонентом, належним до військової лексики (256 ФО), і ФО з декількома відповідними компонентами (42 ФО). Як свідчать квантитативні показники, перша група кількісно значно домінує над другою, складаючи 86 % від загальної кількості досліджуваних одиниць.

ФО з одним компонентом, належним до військової лексики. Аналіз компонентного складу ФО цієї групи виявив, що 256 ФО утворено із залученням 115 лексем військової сфери, належними до різних аспектів військової діяльності. Це свідчить про семантичне різноманіття військової лексики у складі англійських ФО і вимагає її систематизації.

Вироблені у сучасній лінгвістиці класифікації військової лексики свідчать про те, що існує декілька параметрів щодо групування її лексичних одиниць в об'єднання, які можна узагальнити у межах двох підходів: інтра- та екстралінгвальному. Оскільки військові номени за своєю суттю є мовними знаками на позначення певної сукупності ідеальних і матеріальних денотатів, вважаємо доцільним урахувувати зв'язки військової лексики з позамовними явищами, які вона вербалізує, і класифікувати досліджувані одиниці з урахуванням екстралінгвальних чинників. Отже, в основу розробки тематичної класифікації військової лексики у складі англійських ФО покладено широке визначення військової справи як “сукупності галузей військової теорії і практики, пов'язаних із військовим будівництвом, стратегією і тактикою ведення бойових дій, дій збройних сил в умовах мирного та воєнного часу, а також історії військового мистецтва, військової думки, війн і збройних формувань” [13]. Відповідно, утворене військовою лексикою, вилученою зі складу англійських ФО, тематичне поле “Військова справа”, розпадається на три тематичні групи: “Озброєння і оснащення” (47 %), “Стратегія і тактика” (45 %) та “Особовий склад” (8 %), які в свою чергу діляться на тематичні підгрупи. Така тематична класифікація уможливіло встановлення парадигматичних відношень між лексемами у межах груп і аналіз системності досліджуваної лексичної підсистеми загалом.

Тематична група “Озброєння і оснащення”. Найбільш численна і семантично різноманітна тематична група “Озброєння і оснащення” інкорпорує 8 тематичних підгруп: “Зброя” (66,7 %), “Споруди” (13 %), “Техніка” (5,6 %), “Символіка” (5,6 %), “Документація” (3,7 %), “Уніформа” (1,8 %), “Тилове забезпечення” (1,8 %) та “Ритуали” (1,8 %) і є доволі продуктивною (114 ФО).

Тематична підгрупа “Зброя”, яка кількісно і якісно значно домінує над іншими, включає лексичні одиниці на позначення загального поняття *зброя*, різновидів зброї, її конструктивних частин та боєприпасів.

Кількісні дані свідчать, що у складі англійських ФО найвищої представленості набувають номени холодної зброї, серед яких лексема *sword* характеризується високим ступенем продуктивності, утворюючи 9 ФО: *to hold a sword at someone's throat* ‘to exert undue pressure on another person in an endeavor to achieve a result which would otherwise not be forthcoming’ [14, с. 415]; *to beat swords into ploughshares* ‘if people beat swords into ploughshares, they spend money on humanitarian purposes rather than weapons’ [15]; *to have a sword of Damocles hanging over one* ‘to be in imminent danger despite normal activity going on all around one’ [14, с. 415]. У складі 4 ФО зафіксовано лексеми *knife*: *get (or stick) the knife into (or in) someone* ‘do something hostile or aggressive to someone’ [16, с. 162]; *before you can say knife* ‘if something happens before you can say knife, it happens very quickly’ [15]. Лексема *dagger* є компонентом 3 ФО: *cloak and dagger activity* ‘secret activity’ [14, с. 411].

Якісне різноманіття також демонструють номени боєприпасів, серед яких найпродуктивнішими є лексеми *bullet* (7 ФО) та *bomb* (5 ФО): *to have a bullet which can be fired* ‘to have available an effective response which can be used at will’ [14, с. 411]; *sweat bullets* ‘be extremely anxious or nervous’ [16, с. 283]; *to put a bomb under someone* ‘to induce a person to take some action’ [14, с. 411]; *go down a bomb* ‘be very well received’ [16, с. 32].

Особливістю підгрупи є факт надзвичайної продуктивності лексем на позначення вогнепальної зброї, зокрема лексема *gun* зустрічається у 17 ФО: *to be great guns at something* ‘to be very skilled at something’ [14, с. 412]; *with (your) guns blazing* ‘if you do something, especially argue, with guns blazing, you do it with a lot of force and energy’ [17, с. 168]; *top gun* ‘a (or the) most important person’ [16, с. 132]; *to stick to one's guns* ‘to continue to hold certain beliefs notwithstanding opposition by others’ [14, с. 412].

Номени захисної зброї (*different sides of the same shield* ‘two different, contrary, or opposite perspectives about or aspects of something’ [18]), метальної зброї (*to draw a long bow* ‘to state a conclusion which while possible is unlikely on the known facts’ [14, с. 410]), конструктивних частин зброї (*with both barrels blazing* ‘with great intensity’ [14, с. 410]) та загального поняття *зброя* (*to use all the weapons at one's disposal* ‘to utilize all available advantages’ [14, с. 415]) характеризуються доволі низькою продуктивністю.

Тематична підгрупа “Споруди” утворюється 7 лексичними одиницями на позначення різних типів фортифікаційних споруд для ведення вогню і захисту особового складу та фортифікаційних укріплень, жодна з яких не виділяється високим ступенем фразотворення, наприклад: *to be back in the trenches* ‘to be made to carry out menial tasks’ [14, с. 415]; *hold the fort* ‘take responsibility for a situation while someone is absent’ [16, с. 146]; *to go to the barricades* ‘strongly protest against a government or other institution or its policy’ [16, с. 16].

Характерною рисою тематичної підгрупи “Техніка” є наявність лише номенів військових кораблів у складі англійських ФО: *enough to sink a battleship* ‘more than sufficient’ [14, с. 410]; *gunboat diplomacy* ‘if a country uses gunboat diplomacy, it uses the threat of military force to make another country obey it’ [17, с. 167]; *a standard bearer* ‘a highly visible activist for a cause’ [14, с. 410].

У межах тематичної підгрупи “Символіка” домінують лексеми на позначення прапору: *come through/pass with flying*

colours 'to pass an examination with a very high score or to complete a difficult activity very successfully' [17, с. 143]; *show your (true) colours* 'reveal your real character or intentions, especially when these are disreputable or dishonourable' [16, с. 59]; *show the flag (of a naval vessel)* 'make an official visit to a foreign port, especially as a show of strength' [16, с. 108].

Тематичні підгрупи "Документація" (*to be mentioned in dispatches* 'to be favorably mentioned (refers to military recognition for bravery)' [14, с. 412]), "Уніформа" (*to earn one's stripes* 'to deserve promotion' [14, с. 415]), "Тилове забезпечення" (*come up (or be given) with the rations* '(of a medal) be awarded automatically and without regard to merit' [16, с. 238]) та "Ритуали" (*to drum someone out of some organization* 'to terminate in ignominy a person's employment or membership' [14, с. 412]) є вкрай нечисленними.

Тематична група "Стратегія і тактика". Майже рівноцінна за кількісним наповненням з вищеописаною структурною одиницею аналізованого тематичного поля тематична група "Стратегія і тактика" поступається їй у якісному різноманітті, адже до її складу входять лише 5 тематичних підгруп: "Застосування зброї" (53,9 %), "Військовий стрій" (19,2 %), "Бойові дії" (11,5 %), "Маневрування" (7,7 %) і "Збройний конфлікт" (7,7 %), але переважає щодо продуктивності (129 ФО).

Зокрема, в межах найбільш об'ємної тематичної підгрупи "Застосування зброї" лексема *shot* зустрічається у складі 24 ФО: *to have a shot at someone* 'to use subtly chosen words implying friendly criticism but designed to embarrass another person' [14, с. 414]; *be shot to hell* 'informal to be destroyed or in a very bad condition' [17, с. 348]; *to give one's best shot* 'to make the best attempt possible' [14, с. 414]; *like a shot* 'if someone does something like a shot, they do it quickly and eagerly' [17, с. 349]; *to beat by a long shot* 'to defeat very convincingly' [14, с. 414]; *take a shot at sth* 'to try to do something, often for the first time' [17, с. 349].

Також, достатньо продуктивними є такі компоненти ФО, як *shoot (shoot straight* 'to be honest, straightforward, and fair in one's dealings' [18]), *fire (to draw fire* 'to encounter criticism' [14, с. 412]) та *blow (blow something sky-high* 'destroy something completely in an explosion' [16, с. 30]).

Крім лексичних одиниць, які описують процес застосування зброї у межах підгрупи наявні одиниці, які вербалізують результат її використання, наприклад: *open old wounds* 'if you open old wounds, you revive a quarrel or problem that caused a lot of trouble in the past' [15]; *when the smoke clears* 'when sufficient time has passed' [14, с. 414].

Тематична підгрупа "Військовий стрій" включає компоненти англійських ФО, які надають опис розташуванню військовослужбовців або їх підрозділів. Найчастіше у складі ФО зустрічається лексема *line* (6 ФО): *to fall into line* 'to conform with others' [14, с. 413]; *hold the line* 'not yield to the pressure of a difficult situation' [16, с. 146]. Достатньо продуктивними є лексеми *rank* та *column*: *to close ranks* 'to sink minor differences in order to present a unified front to a common enemy' [14, с. 413]; *fifth column* 'an organized group of people sympathizing with and working for the enemy within a country at war or otherwise under attack' [16, с. 105].

У межах тематичної підгрупи "Бойові дії" продуктивністю відрізняється лексема *battle* (10 ФО): *a battle royal* 'a fight or argument with many simultaneous participants' [14, с. 410]; *a battle of wits* 'a situation in which two people or groups try to defeat each

other by using their intelligence' [17, с. 24] *half the battle* 'an important step towards achieving something' [16, с. 17]

Тематична підгрупа "Маневрування" об'єднує компоненти ФО на позначення організованого переміщення військ у процесі виконання певних військових завдань. Лексема *march* є найчастотнішою в англійській фразеології (3 ФО): *be on the march* 'if a dangerous or unpleasant political idea is on the march, it is becoming more popular' [17, с. 246]; *in the course of a day's march* 'while carrying out one's normal activities' [14, с. 413].

В складі тематичної підгрупи "Збройний конфлікт" продуктивною лексемою є *war* (5 ФО): *a war of nerves* 'a struggle in which opponents try to wear each other down by psychological means' [16, с. 307]; *war chest* 'a war chest is a fund that can be used to finance a campaign like an election or for use in emergencies or unexpected times of difficulty' [15].

Тематична група "Особовий склад". Тематична група "Особовий склад" поступається попередній як за кількісним, так і за якісним наповненням. До її складу входять лише 2 тематичні підгрупи: "Військовослужбовці" (78 %) та "Організація і структура збройних сил" (22 %), а її лексичні одиниці виявлені у складі лише 13 ФО.

До тематичної підгрупи "Військовослужбовці" включено мовні знаки на позначення військовослужбовців різних рангів та звань, серед яких домінують номени представників рядового складу. Наприклад, *trooper* зустрічається у 3 ФО (*to be a real trooper* 'to be a person willing to try anything' [14, с. 415]); *soldier* – у 2 ФО (*to be a brave soldier* 'to be brave' [14, с. 414]).

Вкрай нечисленна тематична підгрупа "Організація і структура збройних сил" об'єднує компоненти ФО, пов'язані зі структурною та ієрархічною організацією війська, найпродуктивнішою серед яких є лексема *rank* (2 ФО): *rise through (or from) the ranks* 'advance from a lowly position in an organization by your own efforts' [16, с. 237]; *pull rank* 'take unfair advantage of your seniority or privileged position' [16, 237].

ФО з декількома компонентами, належним до військової лексики. Аналіз корпусу досліджуваного матеріалу виявив 38 ФО з двома і 4 ФО з трьома компонентами-лексемами військової лексики.

Цікавим є той факт, що більша кількість компонентів таких ФО належить до однієї тематичної групи (66 %), здебільшого "Стратегія і тактика". Зокрема, вони можуть бути семантично пов'язаними із застосуванням зброї (*to fire a volley at someone* 'to send a series of angry messages to someone' [14, с. 415]); бойовими діями (*fight a losing battle* 'be fated to fail in your efforts' [16, с. 105]; військовим строем (*the line of least resistance* 'option which avoids difficulty or unpleasantness; the easiest course of action' [16, с. 174]); маневруванням (*march to the beat of a different tune* 'consciously adopt a different approach or attitude to the majority of people; be unconventional' [16, с. 183].

Також, ряд лексичних одиниць у складі таких ФО входить до тематичної групи "Озброєння і оснащення", наприклад, позначає конструктивні частини зброї (*lock, stock, and barrel* 'including everything; completely. Lock, stock, and barrel refers literally to the complete mechanism of a firearm' [16, с. 176]) або зброю та її частини (*to look down the barrel of a gun* 'to be given little choice in a matter' [14, с. 412]); зброю з боєприпасами (*a gun with no bullets* 'something incomplete and therefore useless for the desire purpose' [14, с. 411]) або боєприпаси й амуніцію

(*an arrow in the quiver* ‘one of a number of resources or strategies that can be drawn on or followed’ [16, с. 9]).

У складі решти ФО (34 %) компоненти відносяться до різних тематичних груп, переважно “Стратегія і тактика” та “Озброєння і оснащення”: *bring a knife to a gunfight* ‘if someone brings a knife to a gunfight, they are very badly prepared for something’ [15]; *fire a shot across sb’s/the bows* ‘if you fire a shot across someone’s bows, you do something in order to warn them that you will take strong action if they do not change their behaviour’ [17, с. 348]; *go down with (all) guns firing* ‘fail or be beaten, but continue to offer resistance until the end’ [16, с. 124]. У незначній кількості ФО один із компонентів належить до тематичної групи “Особовий склад”: *to have a field marshal’s baton in one’s kit* ‘to be ambitious’ [14, с. 410]; *march to (the beat of) a different drummer* ‘consciously adopt a different approach or attitude to the majority of people; be unconventional’ [16, с. 183].

Висновки і пропозиції. Військова лексика характеризується високим ступенем продуктивності у межах англійської фразеології. Більшість англійських ФО містять один компонент-лексему військової сфери. Зафіксовані у складі ФО лексеми формують тематичне поле “Військова справа”, яке розпадається на 3 тематичні групи: “Озброєння і оснащення”, “Стратегія і тактика” та “Особовий склад”. Тематична група “Озброєння і оснащення” є найбільш численною та семантично різноманітною, інкорпоруєчи 8 тематичних підгруп. Найвищу продуктивність продемонструвала тематична група “Стратегія і тактика”, а саме, тематична підгрупа “Застосування зброї” і лексична одиниця *shot* у її складі. ФО з декількома компонентами військової сфери містять лексеми, належні як до однієї тематичної групи, так і до різних. Запропоновані результати закладають перспективи подальшого аналізу військової лексики у складі англійських ФО, зокрема дослідження її образотворчого потенціалу.

Література:

- Литовченко І. Динамічні процеси у військовій лексиці української мови (назви зброї, амуніції, споруд) : монографія. Кривий Ріг, 2016. 206 с.
- Василенко Д. В. Розвиток словникового складу англійської мови військової сфери ХХ – початку ХХІ століття : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Донецьк, 2008. 24 с.
- Защний Ю. А. Антитерористична боротьба і поповнення словникового складу сучасної англійської мови. Запоріжжя, 2013. 220 с.
- Лату М. Н. Англоязычная военная терминология в ее историческом развитии: структурносемантический и когнитивно-фреймовый аспекты : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Ростов на Дону, 2009.
- Погонець В. В. Поповнення військової лексики та фразеології англійської мови : лінгвальний та соціолінгвальний параметри : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Запоріжжя, 2019. 224 с.
- Thorne S. The Language of War. London : Routledge, Taylor & Francis eLibrary. 2006. 122 p.
- Балабін В. В. Сучасний американський військовий сленг як проблема перекладу : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.16. Київ, 2002. 24 с.
- Dickson P. War Slang : American Fighting Words & Phrases Since the Civil War. Third Edition Courier Corporation. 2014. 64 p.
- Александров Д. О. Ключові лексеми військової лексики англійської мови. *Актуальні проблеми іноземної філології : лінгвістика та літературознавство*. Бердянськ, 2012. Вип. VII, Ч. 1. С. 27–33.
- Шевчук В. Н. Производные военные термины в английском языке. Москва, 2003. 231 с.
- Вигівський В. Л. Структурно-семантичні, стилістичні та прагматичні особливості військових омофраз (на матеріалі англомовної військової фразеології) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.04. Харків, 2009. 20 с.
- Яценко Н. О. Формування назв військового одягу в українській мові : монографія. Київ, 2009. 179 с.
- Велика українська енциклопедія : website. URL: <https://vue.gov.ua/> (дата звернення: 22.03.2022).
- Renton N. E. Metaphorically Speaking: A Dictionary of 3.800 Picturesque Idiomatic Expressions. New York, 1992. 528 p.
- Dictionary of English Idioms & Phrases. UsingEnglish.com : website. URL: <https://www.usingenglish.com/reference/idioms/cat/32.html> (дата звернення: 24.03.2022).
- Oxford dictionary of Idioms / ed. by J. Siefring. New York, 2004. 340 p.
- Cambridge International Dictionary of Idioms / ed. by E. Walter. Cambridge, 2002. 587 p.
- Farlex Dictionary of Idioms. Farex, 2015. URL: <https://idioms.thefreedictionary.com> (дата звернення: 25.03.2022).

Todorova N., Lapina M. Semantic characteristics of military vocabulary in structure of phraseological units

Summary. The article focuses on the analysis of the semantic characteristics of the military vocabulary in the structure of English phraseological units. The corpus of the analyzed material consists of the phraseological units in the structure of which there is one or more lexemes denoting the concepts of the various aspects of the military activities, such as military science and technology, weapons and equipment, military strategy and tactics, combat actions and operations, organization and vital functions of troops, etc. It has been found out that the highest number of the phraseological units contains one component belonging to the military vocabulary.

Taking into account extralingual factors, we have developed a thematic classification of the components of the phraseological units associated with the military sphere. They form a thematic field “Military Affairs” which is divided into three thematic groups: “Weapons and equipment”, “Strategy and tactics” and “Personnel”. The thematic group “Weapons and equipment” is characterized by a quantitative advantage and a complex structure, incorporating 8 thematic subgroups: “Weapons”, “Buildings”, “Technology”, “Symbols”, “Documentation”, “Uniform”, “Logistics” and “Rituals”. Among them, the thematic subgroup “Weapons” demonstrates significant quantitative content and productivity, in particular the lexeme *gun* is a component of 17 phraseological units. The highest level of productivity is manifested by the second thematic group “Strategy and Tactics” which is formed by the thematic subgroups “Use of weapons”, “Military formation”, “Combat actions”, “Maneuvering” and “Armed Conflict”. The lexeme *shot* belonging to the thematic subgroup “Use of weapons” is found in 24 phraseological units. The thematic group “Personnel” is inferior to the previous ones in both quantitative and qualitative aspects, as it incorporates only two small thematic subgroups: “Servicemen” and “Organization and Structure of the Armed Forces”.

It has been determined that phraseological units can contain two or three components belonging to the military sphere. The higher number of the components of such phraseological units belongs to one thematic group, mostly “Strategy and Tactics”.

Key words: military vocabulary, English language, phraseological unit, semantic characteristics, thematic classification.